ĢENERĀLADVOKĀTA JANA MAZAKA [*JÁN MAZÁK*] SECINĀJUMI,

sniegti 2007. gada 29. novembrī [1]

I — Ievads

1. Saskaņā ar 2006. gada 10. augusta nolēmumu, ko Tiesa saņēma 2006. gada 25. augustā, *Finanzgericht Köln* (Ķelnes Finanšu tiesa) (Vācija), pamatojoties uz EKL 234. pantu, uzdeva Tiesai četrus prejudiciālus jautājumus. Šie jautājumi ir par Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005 [2] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1408/71") [3], 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Padomes 1972. gada 21. marta Regulas (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 647/2005 (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 574/72") [4], 10. panta piemērošanu.

2. Jautājumi tika uzdoti Vācijā dzīvojošās Beļģijas pilsones Brigites Bosmanes [*Brigitte Bosmann*], kura strādā Nīderlandē, celtās prasības ietvaros pret *Bundesagentur für Arbeit* (Federālā Nodarbinātības aģentūra, turpmāk tekstā — "*Bundesagentur*"), kurā tā bija pārsūdzējusi šīs aģentūras atteikumu piešķirt viņai Vācijas bērnu pabalstu par viņas abiem apgādībā esošajiem bērniem, pamatojoties uz to, ka vienīgi nodarbinātības valsts, šajā gadījumā — Nīderlandes, tiesību akti regulē viņas tiesības uz bērna pabalstu.

3. It īpaši iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai situācijā, kad darbiniekam nodarbinātības valstī nav tiesību saņemt bērna pabalstu

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Regula, ar ko groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma shēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenes locekļiem, kas pārvietojas Kopienā, un Padomes Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka izpildes kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV 2005, L 117, 1. lpp.).

3 — OV L 149, 2. lpp.

4 — OV L 74, 1. lpp.

bērnu vecuma dēļ, šai personai drīkst būt dzīvesvietas valsts tiesību aktos noteiktās tiesības uz bērna pabalstu.

II — Tiesību akti

A — *Kopienu tiesību akti*

1) Regula Nr. 1408/71

4. Regulas Nr. 1408/71 13. pantā ar nosaukumu "Vispārīgie noteikumi" attiecībā uz piemērojamo tiesību aktu noteikšanu tiktāl, ciktāl tam ir nozīme, ir paredzēts šādi:

"1. Ievērojot 14.c un 14.f pantu, uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Minētos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

2. Ievērojot 14. līdz 17. pantu:

a) persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu;

[..]."

5. Regulas Nr. 1408/71 73. pantā ar nosaukumu "Darbinieki vai pašnodarbinātas personas, kuru ģimenes locekļi dzīvo dalībvalstī, kas nav kompetentā valsts", ir noteikts:

"Darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, uz kuru attiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, saskaņā ar VI pielikumu ir tiesības par tādiem viņa ģimenes locekļiem, kas dzīvo kādā citā dalībvalstī, uz ģimenes pabalstiem, ko paredz pirmās še minētās dalībvalsts tiesību akti, tā, it kā viņi dzīvotu šajā valstī."

2) Regula Nr. 574/72

6. Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punktā, kurā ir paredzēti noteikumi, kas piemērojami gadījumos, kad pārklājas darbinieku vai pašnodarbinātu personu tiesības uz ģimenes pabalstiem vai ģimenes piemaksām, ir noteikts:

"a) Tiesības uz pabalstiem vai ģimenes piemaksām, kas pienākas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, kuros tiesību iegūšana uz šiem pabalstiem vai piemaksām netiek pakļauta nosacījumam par apdrošināšanu, darbu vai pašnodarbinātību, tiek apturētas, ja tā paša laika posma laikā un par to pašu ģimenes locekli pienākas pabalsti vienīgi atbilstīgi citas dalībvalsts attiecīgajiem tiesību aktiem vai, piemērojot regulas 73., 74., 77. vai 78. pantu, līdz šo pabalstu summai.

b) Ja tomēr pirmajā še nosauktajā dalībvalstī tiek veikta profesionāla darbība:

i) tādu pabalstu gadījumā, kas — vai nu vienīgi saskaņā ar citas dalībvalsts tiesību aktiem, vai saskaņā ar regulas 73. vai 74. pantu — pienākas personai, kura ir tiesīga uz ģimenes pabalstiem, vai personai, kurai tos izmaksā, tad tiesības uz ģimenes pabalstiem, kas pienākas vai nu vienīgi saskaņā ar šīs otras dalībvalsts tiesību aktiem, vai saskaņā ar šiem pantiem, tiek apturētas līdz tādai ģimenes pabalstu summai, kāda ir paredzēta tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā šis ģimenes loceklis dzīvo. To pabalstu izmaksas, ko veic dalībvalsts, kurā šis ģimenes loceklis dzīvo, sedz šī dalībvalsts;

[..]."

B — *Valsts tiesību akti*

7. Tiesības saņemt Vācijā bērna pabalstu ir noteiktas *Einkommensteuergesetz* (turpmāk tekstā — "*EStG*") (Likuma par ienākuma nodokli) 62. un 63. pantā. Lietā nozīmīgas ir šādas tiesību normas.

8. 62. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir noteikts:

"Saskaņā ar šo likumu tiesības saņemt bērna pabalstu par bērniem 63. panta nozīmē ir personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta ir valsts teritorijā."

9. 63. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir noteikts:

"Tiek ņemti vērā bērni: bērni 32. panta 1. punkta nozīmē."

10. 32. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir noteikts:

"Bērni ir bērni, kas ir nodokļu maksātāja pirmās pakāpes radinieki."

32. panta 4. punkta 1) apakšpunkta 2.a) sadaļā ir noteikts:

"Bērns, kurš sasniedzis 18 gadu vecumu, tiek ņemts vērā gadījumos, ja vēl nav sasniedzis 27 gadu vecumu un apgūst profesionālo izglītību."

III — Faktiskie apstākļi, procedūra un uzdotie jautājumi

11. Bosmane ir Beļģijas pilsone, kura vairākus gadus dzīvojusi Vācijā. Viņa ir vientuļā māte diviem bērniem — Karolīnai [*Caroline*] un Tomasam [*Thomas*]. Bērni dzīvo viņas dzīvesvietā Vācijā, un šobrīd viņi Vācijā studē. Viņu personīgie ienākumi nesasniedz Vācijā noteikto limitu, kuru sasniedzot vairs netiek izmaksāts bērnu pabalsts.

12. Saskaņā ar iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu starp pamata tiesvedības dalībniekiem nav strīda, ka Bosmanei principā būtu tiesības Vācijā saņemt bērna pabalstu saskaņā ar *EStG*, pamatojoties uz kuru, viņai faktiski sākumā piešķīra bērna pabalstu par abiem bērniem.

13. Tomēr 2005. gada 1. septembrī Bosmane uzsāka darba tiesiskās attiecības Nīderlandē, tāpēc *Bundesagentur* saskaņā ar 2005. gada 18. oktobra lēmumu no 2005. gada oktobra atcēla pabalstu abiem bērniem.

14. 2005. gada 10. novembrī *Bundesagentur* kā nepamatotu noraidīja Bosmanes sūdzību par šo lēmumu, it īpaši nosakot, ka tiesības tiek liegtas saskaņā ar Regulas Nr. 574/72 10. pantu un ka Bosmanei kā darba ņēmējai tiek piemēroti tikai nodarbinātības valsts tiesību akti, šajā gadījumā — Nīderlandes. Kā atzīst *Bundesagentur*, tam, ka šajā valstī netiek izmaksāts bērna pabalsts par bērniem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu, nav nozīmes.

15. Savā prasībā pamata prāvā Bosmane norāda, ka bērna pabalsta piešķiršanas noraidīšana ir nepārprotams brīvas pārvietošanās pārkāpums, un lūdz atcelt 2005. gada 18. oktobra lēmumu un 2005. gada 10. novembra lēmumu.

16. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu *Finanzgericht Köln* norāda, ka, ja piemērotu tikai Vācijas *EstG* un nepiemērotu Kopienu tiesības, prasītājai būtu tiesības Vācijā uz bērna pabalstu par abiem bērniem. Pašreizējā situācijā Bosmanei tiesības uz bērna pabalstu būtībā liedz Kopienu tiesības, it īpaši Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts un Regulas Nr. 574/72 10. pants, saskaņā ar kuriem, atbilstoši iesniedzējtiesas izteiktajam viedoklim [5], Bosmanei ir piemērojami vienīgi Nīderlandes tiesību akti, saskaņā ar kuriem bērnu vecuma dēļ viņai nav tiesību saņemt bērna pabalstu vai līdzīgu sociālo atbalstu.

17. *Finanzgericht Köln* vaicā, vai šī tiesiskā situācija ir saderīga ar EKL 39. pantā noteikto brīvo pārvietošanos un arī ar Kopienu tiesību pamatprincipiem, it īpaši ar nediskriminācijas principu un diskriminācijas dzimuma dēļ aizliegumu [6].

18. Šajā sakarā iesniedzējtiesa cita starpā uzsver, ka, tā kā jautājums par to, vai tāds saskaņojošs tiesību akts kā Regula Nr. 1408/71 atbilst primārajiem tiesību aktiem, nav izskatāms prejudiciāla nolēmuma

5 — Šajā sakarā izdarīta atsauce uz *Bundesfinanzhof* 2002. gada 13. augusta spriedumu lietā VIII R 61/00 (*BStBl-II* 2002, 869. lpp.) un uz Eiropas Kopienu Tiesas 2005. gada 7. jūnija spriedumu lietā C-543/03 *Dodl* un *Oberhollenzer* (Krājums, I-5049. lpp.).

6 — Iesniedzējtiesa šajā kontekstā apspriež 1986. gada 10. jūlija spriedumu lietā 60/85 *Luijten* (*Recueil*, 2365. lpp.), 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā 203/86 Spānija/Padome (*Recueil*, 4563. lpp.), 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman* (*Recueil*, I-4921. lpp.), 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-15/95 *EARL de Kerlast* (*Recueil*, I-1961. lpp.) un 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-324/99 *DaimlerChrysler* (*Recueil*, I-9897. lpp.).

procedūrā, tad šī tiesa nevēlas, lai tiktu pārbaudīta Regulas Nr. 1408/71 likumība, bet gan lai tiktu atbildēts uz jautājumu, vai, ņemot vērā pamatbrīvības, šī regula var tikt interpretēta sašaurināti.

19. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, *Finanzgericht Köln* nolēma apturēt tiesvedību un iesniegt Eiropas Kopienu Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Padomes Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir sašaurināti jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz vientuļajai mātei dzīvesvietas valstī (Vācijas Federatīvā Republika) pieprasīt bērna pabalstu, ja nodarbinātības valstī (Nīderlandes Karaliste) tā nesaņem pabalstu bērnu vecuma dēļ?

2) Gadījumā, ja uz pirmo prejudiciālo jautājumu tiktu atbildēts noliedzoši:

vai Padomes 1972. gada 21. marta Regulas Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, 10. pants ir sašaurināti jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz vientuļajai mātei dzīvesvietas valstī (Vācijas Federatīvā Republika) pieprasīt bērna pabalstu, ja nodarbinātības valstī (Nīderlandes Karaliste) tā nesaņem pabalstu bērnu vecuma dēļ?

3) Gadījumā, ja uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu tiktu atbildēts noliedzoši:

vai vientuļās mātes, darba ņēmējas, prasība par bērna pabalsta nodrošināšanu, piemērojot savas dzīvesvietas dalībvalsts tiesisko regulējumu, kura noteikumi ir labvēlīgāki, izriet tieši no EK līguma vai vispārējiem Kopienu tiesību pamatprincipiem?

4) Vai iepriekš minēto jautājumu atbildēšanai ir būtiski, vai darba ņēmēja katru darba dienu atgriežas savā pastāvīgajā dzīvesvietā?"

IV — Juridiskā analīze

A — *Lietas dalībnieku galvenie prasījumi*

20. Vācijas valdība, Spānijas valdība, Komisija un Bosmane šajā procesā iesniedza rakstiskus apsvērumus.

21. Vācijas valdība uzskata, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts interpretējams tādējādi, ka tas šajā gadījumā nepiešķir tiesības saņemt bērna pabalstu. Bērna pabalsts Vācijā ir ģimenes pabalsts Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punkta h) apakšpunkta nozīmē. Saskaņā ar šīs regulas 13. panta 1. punkta skaidro redakciju uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti.

22. Citāda interpretācija saskaņā ar Vācijas valdības viedokli būtu pretrunā Regulas Nr. 1408/71 mērķim, kas noteikts Tiesas judikatūrā [7] un kas ir — nodrošināt, lai attiecīgajām personām tiktu piemērota tikai vienas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma. Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru princips par to, ka Regulas Nr. 1408/71 piemērojamība nevar radīt tādu tiesību zaudējumu, kas iegūtas tikai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, nav piemērojams normām, ar kurām noteic piemērojamos tiesību aktus, kā noteikts šīs regulas II sadaļā [8].

23. Ņemot vērā Regulas Nr. 574/72 10. panta skaidro redakciju, uz otro jautājumu arī jāatbild noliedzoši. Saskaņā ar Vācijas valdības viedokli šajā lietā šis pants nav piemērojams: tā kā darbinieks ir nodarbināts tikai vienā dalībvalstī un dzīvo citā dalībvalstī, nevar notikt ģimenes pabalstu pārklāšanās.

24. Par 3. jautājumu Vācijas valdība apgalvo, ka pretēji viedoklim, ko *Finanzgericht Köln* izteikusi lūgumā, prejudiciālā nolēmuma procedūrā ir pilnīgi iespējams noteikt, vai tāds normatīvais akts kā Regula Nr. 1408/71 atbilst primārajiem Kopienu tiesību aktiem. Tomēr Vācijas valdība apgalvo, ka šīs regulas 13. pants nav pretrunā nedz ar EKL 39. pantā noteikto brīvo pārvietošanos, nedz arī ar

7 — It īpaši tā atsaucas uz 1986. gada 12. jūnija spriedumu lietā 302/84 *Ten Holder* (*Recueil*, 1821. lpp., 19.—21. punkts).

8 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Luijten*, 15. punkts.

vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu un diskriminācijas dzimuma dēļ aizlieguma principu, kā tas minēts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu.

25. Visbeidzot, ceturtajā jautājumā Vācijas valdība, ņemot vērā Regulas Nr. 1408/71 13. pantu, kurā ir atsauce uz nodarbinātības valsti, uzskata par nebūtisku to, vai darba ņēmējs katras darba dienas beigās atgriežas savā pastāvīgajā dzīvesvietā.

26. Spānijas valdība norāda, ka šajā lietā svarīgākā nav Regulas Nr. 1408/71 13. panta interpretācija, bet gan jautājums, vai šis pants ir pretrunā EKL 39. pantam un vienlīdzīgas attieksmes principam, un diskriminācijas dzimuma dēļ aizlieguma principam.

27. Tā norāda, ka Vācijas tiesību normas par tiesībām uz ģimenes pabalstiem, kas pamatojas uz Regulas Nr. 1408/71 gramatisku interpretāciju un saskaņā ar kurām Bosmane zaudēja pabalstus par saviem bērniem, acīmredzami nostāda viņu neizdevīgākā situācijā, kas varētu viņu atturēt izmantot brīvo pārvietošanos. Šīs normas ir nepamatotas un nav piemērotas, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu.

28. Tāpēc Spānijas valdība, pamatojoties uz Tiesas judikatūru un personu pārvienošanās brīvību [9], secina, ka, tā kā Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 attiecīgo tiesību normu piemērošanas rezultātā iesniedzējtiesas izskatāmās lietas apstākļos darba ņēmējs zaudēja ģimenes pabalstus, tad šīs normas ir pretrunā EKL 39. pantam.

29. Saskaņā ar Komisijas viedokli atbildēm uz pirmo un otro jautājumu jābūt tādām, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot kopā ar Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunktu, iesniedzējtiesas izskatāmās lietas apstākļos neliedz tiesības uz bērna pabalstu dzīvesvietas valstī.

30. Galvenokārt pamatojoties uz spriedumu lietā *McMenamin* un uz ģenerāladvokāta Darmona [*Darmon*] secinājumiem šajā lietā [10], Komisija norāda, ka šeit jāpiemēro ne tikai Regulas Nr. 1408/71 13. pants, bet arī Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts. Regulas Nr. 1408/71

9 — Šajā jautājumā tā it īpaši atsaucas uz 2006. gada 30. marta spriedumu lietā C-10/05 *Mattern* un *Cikotic* (Krājums, I-3145. lpp.), 2005. gada 17. marta spriedumu lietā C-109/04 *Kranemann* (Krājums, I-2421. lpp.) un 2006. gada 16. februāra spriedumu lietā C-185/04 *Öberg* (Krājums, I-1453. lpp.).

10 — 1992. gada 9. decembra spriedums lietā C-119/91 (*Recueil*, I-6393. lpp.) un attiecīgie ģenerāladvokāta Darmona [*Darmon*] secinājumi.

73. pantā tikai ir noteikts, ka jāpiemēro nodarbinātības valsts tiesību akti: tajā nav noteikts, vai jāizmaksā pabalsts un, ja ir, tad kam tas jādara. Tādējādi raugoties, Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts saprotams tādējādi, ka tajā noteikts, ka, lai gan jāizmanto nodarbinātības valsts tiesību akti, tomēr var turpināt pastāvēt tiesības uz pabalstu saskaņā ar dzīvesvietas valsts tiesību aktiem. Tā kā lietā, ko izskata iesniedzējtiesa, nodarbinātības valsts "izmaksājamais pabalsts" ir nulle, tad *de facto* sāk darboties Vācijas tiesības uz bērna pabalstu, un tas jāizmaksā pilnībā. Tālāk Komisija atzīmē, ka tad, ja Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta a) apakšpunkts šajā gadījumā nebūtu piemērojams, jo pabalsti nepārklājas, tad tāpat notiktu Regulas Nr. 1408/71 13. un 73. panta gadījumā.

dalībvalstī un strādā citā, attiecas sliktāk nekā pret to, kurš ir nodarbināts kā darba ņēmējs gan dzīvesvietas valstī, gan citā dalībvalstī, un ka, vispārīgāk raugoties, pret vientuļo māti attiecas sliktāk nekā pret mātēm, kuras dzīvo kopā ar partneri.

33. Bosmane būtībā piekrīt Komisijai un apgalvo, ka Vācijas valsts iestāžu atteikums piešķirt viņai bērna pabalstu ir pretrunā EKL 39. pantam un vienlīdzīgas attieksmes principam.

B — *Vērtējums*

31. Ja tiktu ievērots Vācijas valdības uzskats, tas nonāktu pretrunā ar principu, ka Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas rezultātā nevar tikt zaudētas tādas tiesības, kas iegūtas vienīgi saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kas novestu pie nepamatotām pretrunām.

1) Ievada apsvērumi

34. Pirms analīzes uzsākšanas būtu nepieciešams atzīmēt atsevišķus ievada apsvērumus, lai noteiktu problēmas, kas izriet no uzdotajiem jautājumiem.

32. Šajā jautājumā Komisija piekrīt iesniedzējtiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu izteiktajiem argumentiem par to, ka pret vientuļo vecāku, kurš dzīvo vienā

35. Pirmkārt jāatzīmē, ka šajā lietā nav strīda par to, ka izskatāmajai situācijai *ratione personae* un *ratione materiae* piemērojama Regula Nr. 1408/71, precīzāk sakot, ka

Bosmani var uzskatīt par "darba ņēmēju" šīs regulas 2. panta 1. punkta nozīmē, lasot to kontekstā ar 1. panta a) punktu, un ka bērna pabalsts Vācijā atbilst nosacījumiem, lai to uzskatītu par "ģimenes pabalstu" šīs regulas 4. panta 1. punkta h) apakšpunkta nozīmē.

36. Tālāk jautājumā par šīs lietas kontekstu jāatzīmē, ka pamata prāvā ir strīds par Bosmanes dzīvesvietas valsts iestāžu — šajā lietā *Bundesagentur* — atteikumu piešķirt bērna pabalstu par viņas bērniem, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72 Bosmanei šajā jautājumā piemērojami viņas nodarbinātības valsts, proti — Nīderlandes, tiesību akti. Pamata prāvā Bosmane šo viedokli apstrīd, galvenokārt pamatojoties uz to, ka ir pretrunā ar viņas tiesībām uz brīvu pārvietošanos un vienlīdzīgas attieksmes principu.

37. Acīmredzami piekrītot Bosmanes viedoklim, iesniedzējtiesa vaicā, vai tiesiskā situācija, saskaņā ar kuru Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 piemērošana šādā situācijā neļauj izmantot tiesības saņemt bērna pabalstu Vācijā, dzīvesvietas valstī, ir saderīga ar brīvu pārvietošanos, kā arī ar tādiem vispārīgajiem Kopienu tiesību principiem kā vienlīdzīgas attieksmes principu un diskriminācijas dzimuma dēļ aizliegumu. Tomēr iesniedzējtiesa šajā jautājumā sāk ar kļūdainu [11] pieņēmumu, ka tādu Kopienu tiesību aktu kā Regulu Nr. 1408/71 prejudiciālā procedūrā nevar pārbaudīt, ievērojot šos primāro tiesību noteikumus un principus, un tāpēc jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 un Nr. 574/72 var "tikt interpretētas sašaurināti", tā, lai neizslēgtu tiesības uz bērna pabalstu dzīvesvietas valstī, vai arī vai šādas tiesības var tieši izrietēt no Līguma vai šiem principiem.

38. Pamatojoties uz šo, liekas, ka pirmie trīs jautājumi, kurus būtu vērts aplūkot kopā, būtībā ir veidoti, lai noteiktu, vai saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72, kā arī ņemot vērā tiesības uz brīvu pārvietošanos un vienlīdzīgu attieksmi, iesniedzējtiesas izskatāmajā gadījumā drīkst piemērot dzīvesvietas valsts tiesību aktus, saskaņā ar kuriem attiecīgajai personai būtu tiesības uz bērna pabalstu.

39. Lai uz šo jautājumu sniegtu atbildi, es vispirms pārbaudīšu tiesības uz bērna pabalstu iesniedzējtiesas izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 normas, tā sakot, pēc nominālvērtības. Šajā jautājumā jāatzīmē, ka saskaņā ar pastāvošo judikatūru, lai varētu

11 — Par Regulu Nr. 1408/71 skat. tikai, piemēram, 2002. gada 19. marta spriedumu apvienotajās lietās C-393/99 un C-394/99 *Hervein* u.c. (*Recueil*, I-2829. lpp.).

sniegt noderīgu atbildi valsts tiesai, kas uzdevusi prejudiciālu jautājumu, var ņemt vērā arī tādas Kopienu tiesību normas, uz kurām valsts savos jautājumos nav atsaukusies — šajā gadījumā valsts atsaucās uz Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu un Regulas Nr. 574/72 10. pantu [12].

40. Tad es konkrētāk pievērsīšos jautājumiem, kas šajā lietā izvirzīti par EKL 39. pantu, un tādiem vispārīgiem principiem kā vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas princips.

41. Nobeigumā es aplūkošu 4. jautājumu par atgriešanās nozīmi pastāvīgajā dzīvesvietā katras darba dienas beigās, uz kuru var atbildēt atsevišķi.

2) Piemērojamie tiesību akti

42. Vispirms jāatceras, kas Regulas Nr. 1408/71 II sadaļā, kurā ietilpst 13. pants, ir vispārīgie noteikumi, saskaņā ar kuriem darba ņēmējiem, kuri dažādu iemeslu dēļ izmanto savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, piemērojamiem tiesību aktiem jābūt noteiktiem [13].

43. Šo noteikumu mērķis, jo īpaši, ir izvairīties no vairāku valstu tiesību aktu vienlaicīgas piemērošanas sarežģījumiem, kas no tā var izrietēt [14]. Tāpēc Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punktā ir noteikts princips, ka uz personu attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti [15], ko nosaka saskaņā ar šīs regulas II sadaļas normām.

44. Šajā jautājumā regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir izskaidrots, ka gadījumā, kad attiecīgā persona algotā darbā ir nodarbināta vienā dalībvalstī, bet dzīvo citas dalībvalsts teritorijā, jāpiemēro nodarbinātības valsts tiesību akti (*lex loci laboris* princips).

45. Tomēr jāatzīmē, ka dažiem pabalstiem piemērojamas Regulas Nr. 1408/71 III sadaļā noteiktās speciālās tiesību normas. Par šajā

12 — Šajā jautājumā skat. it īpaši 2005. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-153/03 *Weide* (Krājums, I-6017. lpp., 25. punkts).

13 — Šajā jautājumā skat. it īpaši iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 52. punkts.

14 — Skat. 2005. gada 20. janvāra spriedumu lietā C-302/02 *Effing* (Krājums, I-553. lpp., 38. punkts) un 2000. gada 20. oktobra rīkojumu lietā C-242/99 *Vogler* (*Recueil*, I-9083. lpp., 26. punkts).

15 — Par šo skat. it īpaši iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minēto rīkojumu lietā *Vogler*, 19. punkts.

lietā izskatāmajiem ģimenes pabalstiem, kuriem piemērojama šīs regulas 7. nodaļa, 73. pantā ir noteikts, ka darbiniekam, uz kuru attiecas dalībvalsts tiesību akti, ir tiesības uz ģimenes pabalstiem par tādiem viņa ģimenes locekļiem, kas dzīvo kādā citā dalībvalstī, ko paredz pirmās še minētās dalībvalsts tiesību akti, tā, it kā viņi dzīvotu šajā valstī.

46. Tādējādi Regulas Nr. 1408/71 73. pantā ir apstiprināts, ka saskaņā ar šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto tiesības uz ģimenes pabalstu par ģimenes locekļiem regulē darba ņēmēja nodarbinātības dalībvalsts tiesību akti [16].

47. Tāpēc no Regulas Nr. 1408/71 13. panta, lasot to saistībā ar 73. pantu, ir skaidrs, ka šajā regulā noteikto koordinācijas sistēmu šajā lietā izskatāmajā gadījumā, kurā darba ņēmējs un viņa ģimenes locekļi dzīvo no nodarbinātības dalībvalsts atšķirīgā dalībvalstī, ģimenes pabalstiem ir jāpiemēro nodarbinātības valsts tiesību akti.

48. Kā Komisija un Bosmane pareizi norādīja, Regula Nr. 1408/71 ne vienmēr izslēdz citas dalībvalsts, īpaši — dzīvesvietas valsts — tiesību aktu piemērošanu, jo šīs regulas 13. pantā noteiktā norma par to, ka darba ņēmējam piemērojama nodarbinātības valsts tiesību akti, nenosaka konkrētus pabalstus, kurus regulē šīs regulas speciālās normas [17].

49. Tādējādi tādu noteikumu piemērošana pret pārklāšanos, kuri noteikti Regulas Nr. 574/72 10. pantā, kas minēts uzdotajos jautājumos, vai Regulas Nr. 1408/71 76. pantā, var novest pie prioritāšu maiņas par labu dzīvesvietas dalībvalsts jurisdikcijai (*lex loci domicilii*), kā rezultātā šajā valstī var rasties tiesības uz pabalstiem, bet nodarbinātības dalībvalstī izmaksājamie pabalsti var tikt atcelti [18].

50. Tā bija lietas *McMenamin* gadījumā, uz kuru pamatojas Komisija [19]. Šī lieta bija par situāciju, kurā divi laulātie strādāja divās dažādās dalībvalstīs, saskaņā ar kuru tiesību aktiem tika noteikts izmaksāt līdzīgus pabalstus. Tāpēc Tiesa lietu novērtēja, ievērojot noteikumus pret pārklāšanos, kas paredzēti Regulas Nr. 1408/71 76. pantā un Regulas Nr. 574/72 10. pantā, un nosprieda, ka tas,

16 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Dodl* un *Oberhollenzer*, 47. un 48. punkts.

17 — Skat., piemēram, iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *McMenamin*, 14. punkts. Līdzīgu argumentāciju par Regulas Nr. 1408/71 73. pantu skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētajā spriedumā lietā *Dodl* un *Oberhollenzer*, 49. punkts.

18 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Weide*, 28. punkts.

19 — Iepriekš minēts 10. zemsvītras piezīmē.

ka persona, kuras aprūpē ir bērns, un it īpaši šīs personas laulātais, kuram ir Regulas Nr. 1408/71 73. pantā noteiktās tiesības, bērna dzīvesvietas dalībvalstī veic profesionālu vai saimniecisku darbību, samazina Regulas Nr. 1408/71 73. pantā noteiktās tiesības uz pabalstu līdz tādam tāda paša veida izmaksājamā pabalsta apmēram, kāds noteikts dzīvesvietas dalībvalstī [20].

51. Tomēr jāuzsver, ka šādā gadījumā prioritāšu maiņu par labu dzīvesvietas dalībvalsts kompetencei, pamatojoties uz Regulas Nr. 574/72 10. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) daļu, rada tas, ka lietā *McMenamin* dzīvesvietas dalībvalstī profesionālo vai saimniecisko darbību veic tās personas laulātais, kurai saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 73. pantu ir tiesības [21] [uz pabalstu].

52. To pašu var teikt par spriedumiem lietās *Dodl* un *Oberhollenzer* [22] un *Weide* [23].

53. Turpretim iesniedzējtiesas aprakstītajā situācijā šajā lietā, manuprāt, nav nekā tāda, kas varētu radīt dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktu piemērošanu, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 noteikto kārtību pret pārklāšanos.

54. It īpaši ne pati Bosmane [24], ne laulātais dzīvesvietas valstī neveic profesionālo vai saimniecisko darbību, un nav nekādu citu norāžu, ka viņas gadījumam nevajadzētu piemērot tikai Regulas Nr. 1408/71 73. pantu. Tā rezultātā, pretēji Komisijas mazliet samākslotajam uzskatam, manuprāt, nepastāv tiesību pārklāšanās Regulas Nr. 1408/71 un Regulas Nr. 574/72 nozīmē, kas varētu novest pie prioritāšu maiņas par labu dzīvesvietas dalībvalstij, un tā rezultātā, kā noteikts pēdējās regulas 10. panta 1. punkta a) apakšpunktā — tā kā pabalsti jāsamazina līdz nodarbinātības valstī izmaksājamo summai, kas šajā lietā ir nulle — pie pilnīgas Vācijas bērna pabalsta izmaksas.

55. Tas nozīmē, ka šajā lietā Bosmanei piemērojama tikai Nīderlandes tiesību aktos noteiktā sociālā nodrošinājuma sistēma.

20 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *McMenamin*, 15. un 27. punkts.

21 — Skat. iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *McMenamin*, 18., 24. un 25. punkts.

22 — Skat. iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Dodl* un *Oberhollenzer*, 60. punkts.

23 — Skat. iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Weide*, 33. punkts.

24 — Kā piemēru lietai, kurā (pašnodarbinātai) personai piemērojami dzīvesvietas dalībvalsts tiesību akti, pamatojoties uz to, ka tā daļēji veic darbību šajā valstī, skat. iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minēto rīkojumu lietā *Vogler*, 19. punkts.

3) Nīderlandes tiesību aktu piemērojamība — kompetences jautājums

56. Turklāt man šķiet, ka svarīgākais, lai pienācīgi saprastu šo lietu, ir atšķirība starp jautājumu par dalībvalsts kompetenci noteiktā pabalsta lietā un jautājumu par faktiskajām tiesībām uz pabalstu.

57. Kompetences jautājums saistīts ar Regulas Nr. 1408/71 robežām. Saskaņā ar pastāvošo judikatūru šī regula tikai īsteno koordinācijas sistēmu, kas vienīgi nosaka, kuri tiesību akti dažādās situācijās ir piemērojami [25]. Kā Tiesa vairākkārt ir atzīmējusi, tās normas pašas par sevi neapstiprina jebkādas tiesības uz pabalstiem [26].

58. Patiesībā šādus pabalstus piešķir, pamatojoties uz attiecīgajām valsts tiesību normām [27]. Dalībvalstīm jānosaka sociālā nodrošinājuma sistēmas saturs un it īpaši jānosaka materiālie nosacījumi tiesībām uz pabalstiem [28].

59. Kad saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 ir noteikti nodarbinātajai personai piemērojamie tiesību akti (jautājums par piemērojamiem tiesību aktiem ir loģiski pirms jautājuma par tiesībām), šīs personas tiesības uz pabalstu izskatāmas saskaņā ar šiem tiesību aktiem, kas, protams, vienā dalībvalstī var atšķirties no citas dalībvalsts, jo saskaņā ar Kopienu tiesībām sociālā nodrošinājuma sistēmas ir tikai saskaņotas, bet ne vienādotas [29].

60. Nosakot piemērojamos tiesību aktus saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71, protams, var izrādīties, ka darba ņēmējam — iebraucējam nav tiesību uz noteiktu pabalstu, jo viņš neatbilst šīs sistēmas nosacījumiem. Tomēr šajā jautājumā jāatzīmē, ka šī regula nav domāta, lai vienmēr nodrošinātu, lai darba ņēmējiem, kuriem tā piemērojama, būtu tiesības uz pabalstiem, bet gan lai nodrošinātu, ka personas nebūtu atstātas bez sociālā nodrošinājuma tāpēc, ka "nav piemērojamo tiesību aktu" [30].

61. Tādējādi raugoties, par pamata prāvā aplūkojamo gadījumu jāatzīmē, ka, iepazīstoties tuvāk, nepastāv (negatīvs) strīds par jurisdikciju.

25 — Šajā jautājumā, piemēram, skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 52. punkts.

26 — Skat., piemēram, 1997. gada 12. jūnija spriedumu lietā C-266/95 *Merino García* (*Recueil*, I-3279. lpp., 29. punkts) un 1998. gada 11. jūnija spriedumu lietā C-275/96 *Kuusijärvi* (*Recueil*, I-3419. lpp., 29. punkts).

27 — Skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Merino García*, 29. punkts.

28 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 53. punkts, un iepriekš 26. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kuusijärvi*, 29. punkts.

29 — Skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 52. punkts.

30 — Skat. iepriekš 26. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Kuusijärvi*, 28. punkts.

62. Citiem vārdiem, saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 13. pantu un 73. pantu Nīderlandes tiesību aktu (nodarbinātības valsts tiesību aktu) piemērojamība šajā lietā nav noliegta; tāpat tā arī nav atkarīga no dzīvesvietas kritērija.

63. Tāpēc, vienkāršāk sakot, šeit nav problēmas tajā, ka nav piemērojamo tiesību aktu, ne arī tajā, ka vienlaicīgi un leģitīmi varētu atzīt par piemērojamiem vairāku dalībvalstu tiesību aktus.

64. Tā vietā problēmas sakne ir jautājumā par materiālajām tiesībām un tiesībām [uz pabalstu], saskaņā ar ko Bosmane nevar saņemt bērna pabalstu savā nodarbinātības dalībvalstī, pamatojoties uz to, ka nav ievērots viens nosacījums, lai Nīderlandē varētu saņemt bērna pabalstu (uz bērniem attiecināma vecuma prasība), lai gan šajā ziņā Vācijas tiesību akti būtu labvēlīgāki, jo saskaņā ar tiem bērnu pabalsts ir izmaksājams par bērniem, kas vecāki par 18 gadiem.

65. Tomēr, kā redzams no iepriekšminētajiem apsvērumiem, šis gadījums būtībā nav tāds, kas nesaskanētu ar Regulā Nr. 1408/71 noteikto kolīziju normu sistēmu [31] vai kas mazinātu tās praktisko nozīmi. It īpaši Regulā Nr. 1408/71 noteiktā koordinācijas sistēma nenosaka piemērojamās tiesības, pamatojoties uz principu, ka uz personām, kas dzīvo vai strādā divās vai vairākās valstīs, varētu tikt piemēroti viņiem vislabvēlīgākie tiesību akti [32].

66. Tāpēc iznāk, ka dzīvesvietas valsts atteikums šīs lietas apstākļos piešķirt tiesības uz bērna pabalstu atbilst gan Regulai Nr. 1408/71, gan Regulai Nr. 574/72. Tāpēc tagad atliek īpaši pārbaudīt, vai šāda pieeja ir pretrunā ar EKL 39. pantu un vienlīdzīgas attieksmes principu, kā to apgalvo Bosmane.

4) Brīva pārvietošanās un nediskriminācija

67. Kā šajā lietā īpaši ir uzsvērusi Spānijas valdība, tad EKL 39. pants attiecas uz personu, kas līdzīgi Bosmanei ir izmantojusi darba ņēmēju tiesības uz brīvu pārvietošanos un ir strādājusi no dzīvesvietas valsts atšķirīgā dalībvalstī [33].

31 — Skat., piemēram, iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ten Holder*, 21. punkts.

32 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 51. punkts.

33 — Skat. it īpaši iepriekš 9. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Öberg*, 11. punkts.

68. EKL 39. pantā, kuru jautājumā par migrējošo darba ņēmēju sociālo nodrošinājumu īsteno Regulas Nr. 1408/71 3. panta 1. punkts, pirmkārt, ir aizliegta acīmredzamu sociālā nodrošinājuma sistēmu labuma guvēju diskriminācija pilsonības dēļ, kā arī visa slēpta veida diskriminācija, kas, piemērojot citu atšķirības pazīmi, praksē noved pie tāda pat rezultāta [34].

69. Otrkārt, no pastāvošās judikatūras ir saprotams, ka Līguma normas par personu brīvu pārvietošanos ir paredzētas, lai Kopienu pilsoņiem visā Kopienā palīdzētu veikt visa veida profesionālu darbību un lai nepieļautu pasākumus, kas Kopienu pilsoņus varētu nostādīt neizdevīgākā situācijā, kad viņi citā dalībvalstī vēlētos īstenot saimniecisku darbību [35].

70. Šajā jautājumā jāatzīmē, ka Regulas Nr. 1408/71 mērķis, kas noteikts tā preambulas otrajā un ceturtajā apsvērumā, ir nodrošināt darbinieku un pašnodarbināto personu brīvu pārvietošanos Eiropas Kopienā, ievērojot valstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu īpatnības. Tāpēc, kā redzams no piektā, sestā un desmitā apsvēruma, šī regula atbalsta vienlīdzīgas attieksmes principu pret strādājošajiem dažādu dalībvalstu tiesību aktos un cenšas pēc iespējas efektīvāk nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem darbiniekiem, kas dalībvalstī nodarbināti, un nesodīt darbiniekus, kas izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties [36].

71. Tomēr, kā jau iepriekš atzīmēju, tikai izstrādājot EKL 42. pantā noteikto koordinācijas sistēmu, Regula Nr. 1408/71 veicina personu tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošanu un nodrošina vienlīdzīgu attieksmi [37]. Līgums nav ietekmējis materiālās un procesuālās atšķirības starp atsevišķu dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmām un tādējādi arī tajās strādājošo personu tiesības [38].

72. Attiecīgi, kā Tiesa atkārtoti ir lēmusi, Līgums nesniedz darbiniekam garantijas par to, ka, izvēršot darbību citā dalībvalstī, attiecībā uz sociālo nodrošinājumu būs neitrālas

34 — Skat. it īpaši 2000. gada 21. septembra spriedumu lietā C-124/99 *Borawitz* (*Recueil*, I-7293. lpp., 24. punkts) un 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-332/05 *Celozzi* (Krājums, I-563. lpp., 23. lpp.).

35 — Skat. it īpaši 2007. gada 11. septembra spriedumu lietā C-318/05 Komisija/Vācija (Krājums, I-6957. lpp., 114. punkts), iepriekš 9. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Öberg*, 14. punkts, un iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Bosman*, 94. punkts.

36 — Skat. it īpaši 2006. gada 9. marta spriedumu lietā C-493/04 *Piatkowski* (Krājums, I-2369. lpp., 19. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 — Skat. 2001. gada 8. marta spriedumu lietā C-68/99 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-1865. lpp., 22. un 23. punkts).

38 — Skat., piemēram, 1986. gada 15. janvāra spriedumu lietā 41/84 *Pinna* (*Recueil*, 1. lpp., 20. punkts).

sekas. Ņemot vērā dalībvalstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu atšķirības, šāda pārcelšanās var nākt vai nenākt par labu darbiniekam sociālā nodrošinājuma ziņā atkarībā no apstākļiem [39].

75. Šajā ziņā, pirmkārt, jāatzīmē, ka Bosmanei patiešām bija neizdevīgi uzsākt darba tiesiskās attiecības Nīderlandē, jo tā rezultātā saskaņā ar Regulā Nr. 1408/71 nostiprināto nodarbinātības valsts principu tika piemēroti Nīderlandes tiesību akti, kas neparedz bērna pabalstu par šajā lietā esošā vecuma bērniem tai laikā, kad viņai būtu tiesības uz Vācijas bērna pabalstu, ja viņa strādātu tajā valstī.

73. Tas nozīmē, ka, nepastāvot vienādotiem sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem, nav izslēgti ierobežojumi EKL noteiktajai personu pārvietošanās brīvībai — tas ir, ierobežojumi, kas izriet no pastāvošajām atšķirībām starp dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmām un kas ir raksturīgi tādā sistēmā, kuras mērķis ir vienīgi saskaņošana [40].

76. Tomēr, manuprāt, šo neizdevīgumu var izskaidrot būtisko atšķirību dēļ starp bērna pabalstu Vācijas un Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmās, it īpaši attiecībā uz bērnu vecumu kā priekšnoteikumu tiesībām uz pabalstu. Attiecīgi tas nevar pats par sevi radīt Līgumā noteikto brīvas pārvietošanās pārkāpumu.

74. Šie paši apsvērumi patiesībā jāpiemēro atšķirīgas attieksmes gadījumā, kas rodas tikai pieļaujamu atšķirību gadījumā starp dalībvalstu sociālā nodrošinājuma tiesību aktiem, un gala rezultātā tie nevar būt pretrunā vienlīdzīgas attieksmes principam [41].

77. Otrkārt, Bosmanes un iesniedzējtiesas izvirzītajā jautājumā par diskrimināciju arī ir skaidrs, ka Regulā Nr. 1408/71 noteiktā koordinācijas sistēma nenodrošina — un tiešām *nevar nodrošināt* — vienlīdzīgu attieksmi visos aspektos. Kā savos secinājumos lietā C-212/06 atzīmēja ģenerāladvokāte Šarpstone [*Sharpston*], tā kā 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka principā

39 — Šajā jautājumā skat. iepriekš 36. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Piatkowski*, 34. punkts, un iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu apvienotajās lietās *Hervein* u.c., 51. punkts.

40 — Tomēr no judikatūras izriet, ka tā ir taisnība vienīgi tiktāl, kamēr Kopienu noteikumi saskaņā ar EKL 42. pantu nepapildina atšķirības, kas jau izriet no valsts tiesību aktu saskaņotības neesamības: šajā jautājumā skat. it īpaši iepriekš 38. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Pinna*, 20. un 21. punkts.

41 — Līdzīgu Tiesas argumentāciju par tiešajiem nodokļiem skat. 2007. gada 25. oktobra spriedumā lietā C-427/05 *Porto Antico di Genova* (Krājums, I-9303. lpp., 20. punkts).

piemērojamiem tiesību aktiem ir jābūt *lex loci laboris* tiesību aktiem, tādēļ parasti vienlīdzīga attieksme ir jānodrošina nodarbinātības valsts teritorijā [42].

78. Tāpēc pret migrējošo darba ņēmēju vajag, kad, kā tas ir šajā lietā, šis noteikums ir piemērojams, izturēties vienlīdzīgi salīdzinājumā ar visiem pārējiem šajā valstī strādājošajiem.

79. Šajā gadījumā, par ko acīmredzami ir runa, tā kā Nīderlandes tiesību akti vispārīgi neatzīst tiesības uz bērna pabalstu attiecīgā vecuma bērniem, tad pret Bosmani šajā jautājumā izturas tieši tāpat kā pret personām, kas strādā un dzīvo Nīderlandē.

80. Bosmane nevar apgalvot, ka persona viņas situācijā, kas dzīvo vienā dalībvalstī un tikai veic darbu citā dalībvalstī, tiek diskriminēta salīdzinājumā ar personām, kas arī veic profesionālo vai saimniecisko darbību dzīvesvietas dalībvalstī, vai salīdzinājumā ar personām, kuru laulātais strādā šajā valstī. Manuprāt, koordinācijas sistēmā, kas pamatota ar *lex loci laboris* principu un nodarbinātības kritēriju, šajā strīdā salīdzināmās situācijas ir objektīvi atšķirīgas [43], attiecīgi to rezultātā var rasties atšķirīgas situācijas attiecībā uz dzīvesvietas valsts tiesību aktu piemērojamību un tādējādi — attiecībā uz tiesībām uz bērna pabalstu šajā valstī.

81. Tas nozīmē, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta un it īpaši regulā atspoguļoto principu piemērošana (*lex loci laboris* un tikai vienas dalībvalsts tiesību aktu piemērošana), kā rezultātā lietā izskatāmajā gadījumā nodarbinātajai personai dzīvesvietas dalībvalstī nav tiesību uz bērna pabalstu, bet bērnu vecuma dēļ tā nevar saņemt bērna pabalstu nodarbinātības valstī, ir saderīga ar brīvu pārvietošanos un vienlīdzīgas attieksmes principu.

82. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir skaidrs, ka saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72 un ievērojot tiesības uz brīvu pārvietošanos un vienlīdzīgu attieksmi, personai pamata prāvā izskatāmajā situācijā nevar piemērot dzīvesvietas valsts tiesību aktus, lai saņemtu šajos tiesību aktos noteikto bērna pabalstu.

42 — Secinājumi lietā *Gouvernement de la Communauté française* un *Gouvernement wallon* (atrodas izskatīšanā Tiesā, 77. punkts).

43 — Saskaņā ar diskriminācijas aizlieguma principu pret *līdzīgām situācijām* nedrīkst izturēties atšķirīgi un pret atšķirīgām situācijām nedrīkst izturēties vienādi. Šajā jautājumā skat. it īpaši 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-354/95 *National Farmers' Union* u.c. (*Recueil*, I-4559. lpp., 61. punkts) un 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā C-148/02 *Garcia Avello* (*Recueil*, I-11613. lpp., 31. punkts).

5) Nozīme tam, ka darba ņēmējs ik dienas atgriežas pastāvīgajā dzīvesvietā

83. Attiecībā uz 4. jautājumu pietiks, ja atzīmēšu, kā norādīja Vācijas valdība, ka Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka nodarbinātības valsts tiesību akti ir piemērojami, ja persona dzīvo vienā dalībvalstī, bet strādā algotu darbu citā dalībvalstī. Tādējādi princips *lex loci laboris* ir piemērojams neatkarīgi no tā, vai attiecīgā nodarbinātā persona katras darba dienas beigās atgriežas parastajā dzīvesvietā, kas patiesībā ir nejaušs apstāklis, kam šajā kontekstā nav juridiskas nozīmes.

V — Secinājumi

84. Iepriekš minēto iemeslu dēļ es ierosinu uz *Finanzgericht Köln* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Saskaņā ar Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātajiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005, un saskaņā ar Padomes 1972. gada 21. marta Regulu (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71, kas arī grozīta ar Regulu (EK) Nr. 647/2005, un ņemot vērā tiesības uz brīvu pārvietošanos un vienlīdzīgu attieksmi, personai iesniedzējtiesā izskatāmā gadījuma situācijā nevar piemērot dzīvesvietas valsts tiesību aktus, lai saņemtu šīs valsts tiesību aktos noteikto bērna pabalstu, neņemot vērā to, ka šī persona katras darba dienas beigās atgriežas savā pastāvīgajā dzīvesvietā.